Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2023–2024

34 952 Investeren in Perspectief – Goed voor de Wereld, Goed voor Nederland

Nr. 187

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2023

Op 1 en 2 november 2023 organiseerde het Ministerie van Buitenlandse Zaken de *Shaping Feminist Foreign Policy (SFFP)* conferentie in het *World Forum* in Den Haag, in navolging van de eerste SFFP conferentie in Berlijn in 2022. Referte de aankondiging in de brief van 8 november 2022 aan uw Kamer, informeren wij u middels deze brief over de uitkomsten van deze conferentie.[1]

Shaping Feminist Foreign Policy conferentie – Doel en onderdelen

Nederland zet sinds 13 mei 2022 in op een feministisch buitenlands beleid (FBB) vanuit de grondwettelijke opdracht van artikel 1 (gelijkheid) en artikel 90 (bevordering internationale rechtsorde).[2] Het feminisme gaat in de ogen van het kabinet over gelijke rechten en gelijkwaardigheid. Het kabinet zet zich met het feministisch buitenlands beleid in om ongelijkheid te verkleinen en streeft wereldwijd naar een gelijkwaardige positie van mannen, vrouwen en non-binaire mensen. Het heeft daarbij bijzondere aandacht voor de positie van lhbtiq+-personen. Wereldwijd moeten er echter nog grote stappen gemaakt worden om universele gelijkwaardigheid te bereiken, zeker voor vrouwen en meisjes.

De *Shaping Feminist Foreign Policy* conferentie maakt onderdeel uit van de inzet van het kabinet op feministisch buitenlands beleid waarbij de vier thema's van dit beleid centraal stonden[3]:

1. *Rights*. Vrouwen en gemarginaliseerde groepen moeten zich overal op de wereld kunnen beroepen op hun universele rechten en vrij zijn van geweld.

[1] Kamerstuk II 2022/2023, 34 952, nr. 182.
[2] Kamerstuk II 2022/2023, 34 952, nr. 162.
[3] Hiermee is invulling gegeven aan de Motie Kamerstuk 35 570 XVII, nr. 32.

kst-34952-187
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2023

2. *Representation*. Vrouwen en gemarginaliseerde groepen moeten vertegenwoordigd zijn en betekenisvol deelnemen aan politiek en maatschappelijke besluitvormingsprocessen.
3. *Resources*. Vrouwenrechtenorganisaties en -bewegingen wereldwijd moeten voldoende middelen ter beschikking hebben om hun doelen te realiseren.
4. *Reality check*. Omdat omstandigheden wereldwijd verschillen en niet iedere benadering overal even effectief is, moet een feministisch buitenlands beleid

rekening houden met de geopolitieke context en lokale situaties.

Aan het tweedaags programma van de conferentie namen ruim 750 mensen deel vanuit de hele wereld, waaronder vertegenwoordigers van ruim 40 overheden, intergouvernementele organisaties, belanghebbenden en deskundigen uit het maatschappelijk middenveld, de private sector, en de academische wereld. Daarbij is evenwicht nagestreefd van gelijke deelname uit het mondiale noorden en zuiden. Dit kwam onder meer tot uitdrukking middels de aanwezigheid van zeven vertegenwoordigers vanuit het maatschappelijk middenveld uit India, de Filippijnen, Honduras, Nepal, Oekraïne, Syrië en Zambia als «conferentieambassadeurs».

Op basis van de eerdergenoemde vier thema's (*rights, resources, representation, reality check*) van het feministisch buitenlands beleid is een breed scala aan deelonderwerpen uitgelicht in plenaire sessies, thematische sessies, interactieve netwerkstands en kunstexposities. De discussies spitsten zich toe op onderwerpen als vrouwen, vrede en veiligheid[4]; financiering van vrouwenrechtenorganisaties; de rol van vrouwen en gemarginaliseerde groepen in het tegengaan van klimaatverandering; het hervormen van handel en investeringen op basis van feministische principes; het dekoloniseren van ontwikkelingssamenwerking; het actief betrekken van mannen en jongens bij het veranderen van negatieve gendernormen en strategieën tegen de zogeheten *gender pushback*. De invulling van het programma was voor een belangrijk deel mede vormgegeven door internationale organisaties en maatschappelijk middenveld.

Voorafgaand aan deze conferentie organiseerde Nederland tijdens de *High-level week* van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) in New York in september 2022 een ministeriële bijeenkomst over feministisch buitenlands beleid in samenwerking met gelijkgezinde landen.[5] Deze bijeenkomst bracht de eerste politieke verklaring over feministisch buitenlands beleid ooit voort, waarin 18 landen zich committeren aan zes feministische principes, waaronder de samenwerking tussen landen om gendergelijkheid internationaal te bevorderen en de samenwerking met actoren uit het maatschappelijk middenveld.[6] Tijdens de SFFP conferentie werd op deze principes voortgebouwd.

De conferentie werd geopend door de Minister-President van Aruba en de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en afgesloten door de Minister van Buitenlandse Zaken. Minister president Wever-Croes benadrukte het belang van het streven naar een maatschappij waarin gendergelijkheid en *empowerment* van vrouwen in alle sectoren en de samenleving mogelijk worden. Minister Schreinemacher en Minister Bruins Slot benadrukten dat hoewel vrouwen

---

[4] VN Veiligheidsraad Resolutie 1325 inzake Vrouwen, Vrede en Veiligheid; Kamerstuk II 2022/2023, 26 150, nr. 202.
[5] Kamerstuk 26 150, nr. 210.
[6] Political Declaration on Feminist Approaches to Foreign Policy.

vijftig procent van de wereldbevolking uitmaken, er nog altijd sprake is van structurele genderongelijkheid. Alleen door iedereen te betrekken kunnen de grondoorzaken van armoede, economische ongelijkheid en conflicten worden geadresseerd. Gezien de harde realiteit waarin veel vrouwen, meisjes en gemarginaliseerde groepen leven, benoemde Minister Bruins Slot dat de actuele gebeurtenissen een grote rol op de conferentie speelden. Van het geweld in Israël en Gaza, tot de oorlog tegen Oekraïne en de staatsgrepen in de Sahel, het zijn conflicten als deze die de noodzaak aantonen van de inzet op het feministisch buitenlands beleid: gelijke en betekenisvolle deelname van vrouwen en meisjes in besluitvormingsprocessen ten behoeve van vrede en veiligheid resulteert immers in inclusieve en duurzame vredesprocessen.

***Shaping Feminist Foreign Policy conferentie* – Uitkomsten en vervolg:**

Met het organiseren van de tweede internationale SFFP conferentie heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken verdere invulling gegeven aan het feministisch buitenlands beleid. De conferentie heeft onder meer de volgende uitkomsten.

In de eerste plaats heeft de SFFP conferentie een divers internationaal publiek bereikt en vrouwenrechten en gendergelijkheid hoger op de politieke agenda gezet. De conferentie bracht mensen samen met verschillende perspectieven, vanuit alle continenten, van overheidsvertegenwoordigers tot activisten en van academici tot filantropen. De stem van maatschappelijke organisaties en activisten had in de conferentie een centrale plek. Daarnaast heeft de SFFP conferentie het netwerk van gelijkgestemde landen vergroot en versterkt. Overheidsvertegenwoordigers uit meer dan 40 landen waren aanwezig om van elkaar en van andere stakeholders te leren. Zij benadrukten het belang om gendergelijkheid steviger in het gehele buitenlands beleid te integreren. Nauwe samenwerking met gelijkgestemde landen is essentieel ter bevordering en bescherming van de rechten van vrouwen en meisjes, lhbtiq+-personen en gemarginaliseerde groepen, om tegenwicht te bieden aan de *pushback* op gendergelijkheid, de druk op de rechtstaat en toenemende polarisatie.

Tijdens de conferentie werd een nadrukkelijke oproep gedaan tot meer financiële steun aan vrouwenrechtenorganisaties en -bewegingen. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) meldt dat minder dan 2% van alle op gendergelijkheid gerichte hulp rechtstreeks vrouwenrechtenorganisaties bereikt.[7] Om meer impact te genereren is responsievere, duurzamere en flexibele(re) financiering op lokaal niveau belangrijk. Een goed voorbeeld hiervan is het Nederlandse flagship programma *Leading from the South*. Ook werden aanbevelingen opgehaald op het gebied van *gender budgetting*: het integreren van een genderlens in budgettaire processen zodat financiële middelen bijdragen aan het opheffen van genderongelijkheid. Minister Bruins Slot kondigde tot slot een digitale handreiking aan over het Nederlandse feministisch buitenland beleid. Deze *tool* is ontwikkeld op basis van interne en externe consultaties en biedt praktische handvatten aan medewerkers van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in de beleidsvorming en -uitvoering van het feministisch buitenlands beleid.

[7] OESO rapport.

Ter afsluiting kondigde Mexico, het eerste land in Latijns-Amerika met een feministisch buitenlands beleid, aan om in 2024 de SFFP conferentie te organiseren. In de voorbereiding op deze derde conferentie zal Nederland nauw samenwerken met Mexico om geleerde lessen te delen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.G.J. Bruins Slot

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
G.E.W. van Leeuwen